

UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde Türkiye

UNESCO 17. Genel Konferansı, 17 Ekim-21 Kasım 1972 tarihleri arasında Paris'te toplanmış ve 16 Kasım 1972 tarihinde UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme'yi kabul etmiştir. Türkiye Sözleşmeye 14.04.1982 tarih ve 2658 sayılı Kanunla taraf olma kararı almış, Kanun Bakanlar Kurulu tarafından 23.05.1982 tarih ve 8/4788 sayılı Kararla onaylanmış ve 14.02.1983 tarih ve 17959 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Gerekli belgelerin UNESCO Genel Merkezi'ne sunulmasıyla Türkiye Sözleşmeye 16.03.1983 tarihinde resmen taraf olmuştur. 1972 Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunması Sözleşmesi'ne göre oluşturulan ve Dünya Mirası Komitesi (DMK) tarafından belirlenen Dünya Mirası Listesi'nde Dünya Miras Alanı olarak ilan edilen 1121 miras yer almaktadır. Bunlardan 869'u kültürel, 213'ü doğal ve 39'u karma (doğal ve kültürel) miraslardır. Türkiye'nin bu listede 16'sı kültürel, 2'si karma olmak üzere 18 miras alanı bulunmaktadır:

1. Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası (Sivas) 1985

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sivas/gezilecekyer/dvrg-ulu-cam-ve-darussfasi>

2. İstanbul'un Tarihi Alanları (İstanbul) 1985

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/istanbul/genelbilgiler>

3. Göreme Millî Parkı ve Kapadokya (Nevşehir) 1985 (Karma Miras Alanı)

<https://www.kulturportali.gov.tr/portal/gorememilliparkivekapadokya>

4. Hattuşa: Hitit Başkenti (Çorum) 1986

<https://www.kulturportali.gov.tr/portal/hattusahititbaskenti>

5. Nemrut Dağı (Adıyaman) 1987

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/adiyaman/gezilecekyer/nemrut-dagi>

6. Hieropolis-Pamukkale (Denizli) 1988 (Karma Miras Alanı)

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/denizli/gezilecekyer/pamukkale-hierapolis-antik-kenti>

7. Xanthos-Letoon (Antalya-Muğla) 1988

<https://www.kulturportali.gov.tr/portal/xanthosletoon>

8. Safranbolu Şehri (Karabük) 1994

<https://www.kulturportali.gov.tr/portal/safranbolusehri>

9. Truva Arkeolojik Alanı (Çanakkale) 1998

<https://www.kulturportali.gov.tr/portal/truvaantikenti>

10. Edirne Selimiye Camii ve Külliyesi (Edirne) 2011

<https://www.kulturportali.gov.tr/portal/edirneselimiyecamiivekulliyesi>

11. Çatalhöyük Neolitik Alanı (Konya) 2012

<https://www.kulturportali.gov.tr/portal/catalhoyukneolitikenti>

12. Bursa ve Cumalıkızık: Osmanlı İmparatorluğunun Doğuşu (Bursa) 2014

<https://www.kulturportali.gov.tr/portal/bursavecumalikizik>

13. Bergama Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı (İzmir) 2014

<https://www.kulturportali.gov.tr/portal/bergama>

14. Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzajı (Diyarbakır) 2015

<https://www.kulturportali.gov.tr/portal/diyarbakirkalesivehevselbahceleri>

15. Efes (İzmir) 2015

<https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-44404/efes-izmir.html>

16. Ani Arkeolojik Alanı (Kars) 2016

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kars/gezilecekyer/an-oren-yer>

17. Aphrodisias (Aydın) 2017

<https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-44400/afrodisias-antik-kenti-aydin.html>

18. Göbekli Tepe (Şanlıurfa) 2018

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sanliurfa/gezilecekyer/gobeklitepe->

UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Mirası

Geçici Listesi

UNESCO'nun 1972 yılında kabul ettiği Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunmasına Dair Sözleşmeye bağlı olarak oluşturulan Dünya Kültürel ve Doğal Mirası Listesinde 2019 yılında Azerbaycan'ın başkanlığı ve ev sahipliğinde Bakü'de gerçekleştirilen Dünya Mirası Komitesi 43. Oturumunda kabul edilen miraslarla birlikte 1121 miras yer almaktadır. Bunlardan 869'u kültürel, 213'ü doğal ve 39'u karma (doğal ve kültürel) miraslardır. Türkiye'nin söz konusu listede 16'sı kültürel, 2'si karma olmak üzere 18 miras alanı bulunmaktadır.

Dünya Miras Komitesi tarafından UNESCO Dünya Mirası Listesine alınan bu mirasların yanı sıra bir de bu listeye önerilmesi öngörülen ancak henüz adaylık süreçleri tamamlanmayan miraslardan oluşan Geçici Liste bulunmaktadır. Geçici Liste Üye Devletler için ulusal bir envanter niteliğinde olup, asıl listeye başvurulacak olan alanlar bu listeden seçilerek belirlenmektedir. UNESCO'nun Dünya Mirası Geçici Listesi'nde 178 Taraf Devletin 1740 mirası yer almaktadır. Türkiye'nin Geçici Listede ilki 1994 yılında sunulan ve son olarak 2020 yılında güncellenen şekliyle 78 kültürel, 2 karma ve 3 doğal olmak üzere toplam 83 mirası bulunmaktadır.

Listeye Kaydediliş Tarihleriyle

Türkiye'nin UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesindeki Alanları

Kültürel Miraslar:

1. Karain Mağarası (Antalya) 1994
2. Urartu ve Osmanlı Eski Yerleşimi Ahlat Mezar Taşları (Bitlis) 2000
3. Alahan Manastırı (Mersin) 2000
4. Alanya (Antalya) 2000
5. Harran ve Şanlıurfa (Şanlıurfa) 2000
6. İshakpaşa Sarayı (Ağrı) 2000
7. Konya Selçuklu Başkenti (Konya) 2000
8. Mardin Kültürel Peyzajı (Mardin) 2000
9. Selçuklu Kervansarayları Denizli-Doğubayazıt Güzergâhı 2000
10. St. Nicholas Kilisesi (Antalya) 2000
11. St. Paul Kilisesi, St. Paul Kuyusu ve Tarihi Çevresi (Mersin) 2000
12. Sümela Manastırı (Trabzon) 2000
13. Likya Uygarlığı Antik Kentleri (Antalya ve Muğla) 2009
14. Perge Arkeolojik Alanı (Antalya) 2009
15. Sagalassos Arkeolojik Alanı (Burdur) 2009
16. Eşrefoğlu Camii (Konya) 2011
17. Hatay, St. Pierre Kilisesi (Hatay) 2011
18. Aizanoi Antik Kenti (Kütahya) 2012

19. Beçin Ortaçağ Kenti (Muğla) 2012
20. Birgi Tarihi Kenti (İzmir) 2012
21. Gordion (Ankara) 2012
22. Hacı Bektaş Veli Külliyesi (Nevşehir) 2012
23. Hekatomnos Anıt Mezarı ve Kutsal Alanı (Muğla) 2012
24. Niğde'nin Tarihi Anıtları (Niğde) 2012
25. Mamure Kalesi (Mersin) 2012
26. Odunpazarı Tarihi Kent Merkezi (Eskişehir) 2012
27. Yesemek Taş Ocağı ve Heykel Atölyesi (Gaziantep) 2012
28. Zeugma Arkeolojik Alanı (Gaziantep) 2012
29. Sardes Antik Kenti ve Bintepeleer Lidya Tümölüsleri (Manisa) 2013
30. Laodikeia Arkeolojik Alanı (Denizli) 2013
31. Akdeniz'den Karadeniz'e Kadar Ceneviz Ticaret Yolu'nda Kale ve Sur Yerleşimleri 2013
32. Anadolu Selçuklu Medreseleri (Konya, Kayseri, Sivas, Erzurum, Kırşehir) 2014
33. Anavarza Antik Kenti (Adana) 2014
34. Kaunos Antik Kenti (Muğla) 2014
35. Korykos Antik Kenti (Mersin) 2014
36. Arslantepe Arkeolojik Alanı (Malatya) 2014
37. Kültepe - Kanesh Arkeolojik Alanı (Kayseri) 2014
38. Çanakkale ve Gelibolu 1. Dünya Savaşı Alanları (Çanakkale) 2014
39. Eflatun Pınar: Hitit Kaya Anıtı (Konya) 2014
40. İznik (Bursa) 2014
41. Mahmutbey Camii (Kastamonu) 2014
42. Ahi Evran Türbesi (Kırşehir) 2014
43. Vespasianus - Titus Tüneli (Hatay) 2014
44. Zeynel Abidin Camii ve Mor Yakup (St. Jacob) Kilisesi (Mardin) 2014
45. Akdamar Kilisesi (Van) 2015
46. Aspendos Antik Kenti Tiyatrosu ve Su Kemerleri (Antalya) 2015
47. Eshab-ı Kehf Külliyesi (İslami-Osmanlı Sosyal Kompleksi) (Kahramanmaraş) 2015
48. Mudurnu Tarihi Ahi Kenti: Ahiliğin Tanıkları (Bolu) 2015
49. Dağlık Frigya (Eskişehir, Kütahya, Afyon) 2015
50. Stratonikeia Antik Kenti (Muğla) 2015
51. Uzunköprü (Edirne) 2015
52. İsmail Fakirullah Türbesi ve Işık Kırılma Mekanizması (Siirt) 2015
53. Yıldız Sarayı Kompleksi (İstanbul) 2015
54. Bodrum Kalesi (Muğla) 2016
55. Sivrihisar Ulu Camii (Eskişehir) 2016
56. Hacı Bayram Camii ve Çevresindeki Tarihi Alanlar (Ankara) 2016

57. Sultan II. Beyazıd Han Külliyesi (Edirne) 2016
58. Nuruosmaniye Külliyesi (İstanbul) 2016
59. Malabadi Köprüsü (Diyarbakır) 2016
60. Tuşpa/Van Kalesi, Van Tarihi Kenti ve Höyüğü(Van) 2016
61. Kibyra Antik Kenti (Burdur) 2016
62. Yivli Minare Camii (Antalya) 2016
63. Assos Arkeolojik Alanı (Çanakkale) 2017
64. Ayvalık Endüstriyel Peyzajı (Balıkesir) 2017
65. İvriz Kültürel Peyzajı (Konya) 2017
66. Priene Arkeolojik Alanı (Aydın) 2018
67. Gaziantep Yeraltı Suyu Yapıları: Livas ve Kasteller (Gaziantep) 2018
68. Erken Dönem Anadolu Türk Mirası: Danişmend Beyliği Başkenti Niksar (Tokat) 2018
69. Justinian Köprüsü (Sakarya) 2018
70. Sarıkaya Roma Hamamı (Yozgat) 2018
71. Harput Tarihi Kenti (Elazığ) 2018
72. Anadolu'daki Ahşap Çatılı ve Ahşap Taşıyıcılı Camiiler (Konya-Eşrefoğlu Camii, Kastamonu-Mahmut Bey Camii, Eskişehir-Sivrihisar Camii, Afyon-Afyon Ulu Camii, Ankara-Arslanhane Camii) 2018
73. İzmir Tarihi Liman Şehri (İzmir) 2020
74. Koramaz Vadisi (Kayseri) 2020
75. Zerzevan Kalesi ve Mithraeum (Diyarbakır) 2020
76. Karatepe Aslantaş Arkeolojik Alanı (Osmaniye) 2020
77. Beypazarı Tarihi Kenti (Ankara) 2020

Karma (Doğal ve Kültürel) Miraslar:

78. Harşena Dağı ve Pontus Kralları Kaya Mezarları (Amasya) 2015
79. Güllük Dağı-Termessos Milli Parkı (Antalya) 2000
80. Kekova (Antalya) 2000

Doğal Miras:

81. Tuz Gölü Özel Doğa Koruma Alanı (Ankara-Konya-Aksaray) 2013
82. Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti (Samsun) 2016
83. Ballica Mağarası Tabiat Parkı (Tokat) 2019